Ч. 336 (13.881).

Львів, пятниця 14. грудня 1934.

Pocztowa opłata opłacona ryczałtem.

Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло“ Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 4·50 зол., Чвертьрічно 13·00 „, Півріччя 30·00 „, Річно 60·00 „. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці і Канаді, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Мадярщині 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Крізаві події в Ленінграді.

Ревеляції англійського щоденника.

„Дейлі Експрес“ одержав від свого спеціяльного кореспондента цікаві звідомлення про події в Ленінграді і Москві, що склалися наслідком атентату на Кірова. Після вбивства Кірова Сталін рішив перевести основну чистку в ДПУ. З Москви вислано до Ленінграду спеціяльний відділ чекістів, щоб арештували передових діячів ленінградської комуністичної округи. Коли відділ увійшов до будинку ленінградської чеки, повитали його стрілами. Повстала стріляниина, що перемінилася в завзяту боротьбу.

В Ленінграді був тоді Ворошилов. Дізнавшися про події в будинку чеки, він заалярмував гарнізон і вислав на місце відділи війська. Послугуючись скорострілами і гранатами, військові відділи зломили опір чекістів. Серед стріляниини впало 10 найвизначніших діячів московської і ленінградської чеки.

Коли про ці події дізнався Сталін, усунув негайно шефа чеки Ягоду, що допустив до такої деморалізації своєї установи. Причиною бунту ленінградських чекістів була поголоска, що уряд хоче обмежити їхні повновласти й зредукувати їм пенсії. Сталін стратив уже всяку віру в давну чеку, а теперішній наркомвнудел може рахувати тільки на червону армію.

З наказу диктатора приступлено негайно до строгого покарання бунтівників. Вистріляно коло 200 людей, між якими знайшлися атентатчик Ніколаєв, його жінка, сини, мати й 14 визначніших чекістів. Присуди виконано в 5 мінут після проголошення.

У звязку з тими подіями стягнено змічнені військові відділи до Москви і Ленінграду. До Москви привезено спеціяльними потягами 50.000 вояків. Кремлю боронить 3-тисячний відділ. На похороні Кірова особлившу увагу звертав вигляд Сталіна. Диктатор, незвичайно блідий, з втомленим лицем, робив враження хорої людини. Комендант червоної армії Ворошилов виголосив перед старшинами московської залоги промову, яку закінчив словами: „Ми всі готові вмерти за Сталіна. Кленусь на військову честь, що до нового року всі вороги Сталіна будуть у гробі!“

Большевики протестують.

МОСКВА, 12. 12. ПАТ. Оголошено ноту большевицького ґенерального консуля в Харбіні з протестом проти дальшого вязнення 150 большевицьких громадян у вязницях Манджу-Ко. Нота закидає тортурування вязнів, яке закінчилося смертю 4-ох вязнів. Большевики не вірять запереченням уряду Манджу-Ко і домагаються негайного звільнення арештованих та покарання своїх урядовців.

Боротьба з комунізмом врятує світ перед хаосом.

БЕРЛІН, 12. 12. ПАТ. Розенберґ, керманич уряду закордонних справ націонал-соціялістичної партії уладив бенкет для дипльоматів і представників закордонної преси. На бенкеті були марш. Макензен, ген. Бльомберґ та німецькі міністри. Прем. Ґерінґ виголосив промову про боротьбу з комунізмом у Німеччині. Ґерінґ підкреслив, що виступаючи проти комунізму не хоче ображати сов. Росії, бо комунізм є внутрішньою російською справою. Німеччині вільно поборювати комунізм у своїх межах. Проти комуністичної ідеї висуваємо націонал-соціялістичні народні аспірації. Ґерінґ признав, що боротьби в перших днях революції не можна було вести в рукавичках. Тому треба вдержати концентраційні табори у Німеччині. Вкінці мін. Ґерінґ підкреслив, що боротьба Німеччини з комунізмом врятує цілий світ перед хаосом.

Автономія для Катальонії.

МАДРИД, 12. 12. ПАТ. Кортези радили вчора над урядовим проєктом тимчасового устрою для Катальонії. Більшістю 133 голосів проти 32 посли відкинули внесок монархістів скасувати автономічний статут для Катальонії. Перед голосуванням прем. Леру домагався заяви довіря зазначуючи, що центральний уряд матиме право призначувати свого репрезентанта у Барсельоні та привернення автономічної влади Катальонії.

Ще два спільники вбивника короля.

БЕРЛІН, 12. 12. ПАТ. Німецьке Інформаційне бюро довідомляє з Парижа, що коло Тульону арештували двох підозрілих югославян Мірка Кльова і Стулюновича, членів хорватської терористичної організації. При арештованих найшли вирізки з часописів з описами вбивства короля. Після їх арештування згоріла коршма, в якій оба арештовані мешкали. Влада здогадується, що коршму підпалили тому, щоби знищити обтяжуючі документи арештованих.

Без комунізму нема страху перед фашизмом.

НЮ ЙОРК, Н. Й. 30. листопада. (Вл. кор.) — Виллям Рендольф Герст, видавець цілої низки часописів у Злучених Державах, оголошує в своїх нюйорських газетах свої погляди на фашизм в Америці. Це його відповідь на недавній запит студентів університету з Принстон, Н. Дж., начеб він вимикав відповіди у справах фашизму.

Отже каже Герст таке.

Тепер ще нема у Злучених Державах справжнього фашистського руху. Коли ми перебільшуємо оті новинки про т. зв. фашистські заговори, то ми лиш відвертаємо увагу від ворога в суспільстві. Справжньою небезпекою в Америці є розвиток комунізму. Не буде американського фашизму, поки до цього не приневолить Америку комунізм.

Якраз небезпека комунізму в Европі зродила фашизм. Інакше там не було ні причини ні потреби фашизму. Фашизм це рух спрямований до поборювання комунізму, а з тим до запобіження такому лиху, щоби керму держави захопили найгірші здібні і довірені елементи. Отже і в Америці фашизм прийде аж тоді, коли повстане небезпека, що комуністи можуть захопити у свої руки державну адміністрацію.

Рада проти того така: Не даймо комунізмові розростись до таких розмірів, щоби він загрожував американському державному ладові. Теперішня комуністична партія складена в більшій частині з агітаторів, жадних влади, становищ і маєтку, а нездібних добути те все іншою дорогою хіба насиллям. Притому вони неспосібні вести владу для загального добра. Політика комуністів намагається завести розбишацтво на місце праці. Проти цього всього американці мусять боронитися.

Устрій Польщі на підставі сенатського проєкту.

Варшава, 11. грудня 1934.

Справа зміни польської конституції, започаткована частинно ще після травневого перевороту в 1926. р. поширенням прав президента, найшла свій вислід в ухваленні соймовою більшістю з ББ в січні ц. р. відомих тез віцемаршала Цара. Принята послами з ББ при „ексодусі“ соймової опозиції редакція конституції не мала зовсім характеру вповні скодифікованого закону. Були там тільки засади, які треба було щойно вбрати у кодексову форму, а працю цю полишено сенатові. Очевидно, була це нова формальність, бо ті, що ухвалювали в соймі тези п. Цара, а радше соймова еліта з ББ з пп. Славеком і Царом на чолі, мали змогу дальше впливати на остаточну редакцію конституційного проєкту після апробати марш. Пілсудського. Він мав рішаючий голос, але тут і вийшло лихо: минали довгі місяці, а цей рішаючий сьогодні в Польщі чинник мовчав як закляття. Щойно осінню ц. р. проурядова преса пустила вістку, що Бельведер не є вдоволений з деяких тез п. Цара, та зокрема противиться тому, щоби лише маленький гурток людей з найвищими військовими відзначеннями, себто дуже нечисленна й у собі замкнена т. зв. еліта, рішала сама про склад сенату, якого права в додатку поширено.

Напрямні нового конституційного проєкту зредаговано остаточно у тісному ґурті, надано їм вже не форму тез, але вигляд скодифікованого в поодиноких розділах і статтях, — отже форму викінченого законно проєкту, чого не зроблено у соймі. На світло дня новоскодифікований проєкт появився нині на конституційній комісії сенату, при чому референт сен. Ростворовський упасадив устно нововведені зміни, що врештою і нанив устно нововведені зміни, що врештою і надруковано як вступ до проєкту.

На цьому засіданні комісії крім її членів взяли участь теж і запрошені знавці — проф. д-р Ст. Стажинський зі Львова, проф. д-р Комарніцький, проф. і віцемаршал сойму Маковський, презес ББ Славек та соймовий референт проєкту віцемаршал Цар. Проф. д-р Добжанський з Кракова виправдав недугою свою неприявність. Україн-

Присилайте передплату!

ський Сенатський Клюб не має свого представника в конституційній комісії і тільки по довших заходах голови цього клюбу сен. д-ра Горбачевського допущено до цієї комісії і українського представника, якого делегував клюб в особі сен. Павликовського. Однак цей останній наслідком недуги до Варшави не приїхав, а заступав його сен. д-р Горбачевський, що ходитиме й на дальші засідання конституційної комісії та забере слово в генеральній дискусії — мабуть вже в четвер 13. ц. м. й опісля у дискусії спеціяльній над поодинокими статтями проєкту і поставить відповідні поправки. Сен. д-р Горбачевський при голосуванні в комісії не бере участи, формально не будучи її членом.

Нинішне засідання комісії, на якому явилося багато сенаторів і послів, розпочалося від внеску сен. Возніцького з Людового Стронніцтва з демонстраційним характером на відкинення без розгляду пересланого сенатові проєкту конституційного закону тому, що сойм ухвалив його суперечно з постановами обовязуючої конституції і регуляміну нарад сойму. Цей внесок більшість ББ, очевидно, відкинула.

З черги промовив реф. сен. Ростворовський. На вступі підчеркнув він, що праці над ревізією конституції ішли дуже пиняво, а цей факт використала опозиція для агітаційних цілей. На його думку, опозиція була переконана, що конституційне питання було лише виборчим гаслом, яке не буде здійснене в житті. Цьому заперечила ціла низка заяв марш. Пілсудського, що не лишали ніякого сумніву, що конституційна проблема буде розвязана. Переповівши історію праць над зміною конституції почавши від 1926. р., зокрема в попередній каденції, приступив до характеристики тексту, ухваленого соймовою більшістю в січні ц. р.

Проєкт у своїх підставах державного польського будівництва зриває з дотеперішнім поділом влади, стоячи на становищі, що державна влада є одноцілою і неподільною та зосереджується в особі президента. Управнення президента є згармонізовані діянням начальних державних органів. З цієї причини проєкт розріжнює дві групи державних прав президента: першу таку, що не потребує ніякої контрасигнатури, і другу, що мусить бути контрасигнатурована. Тут взорується проєкт у великій мірі на управненнях президента Злучених Держав Північної Америки. Зокрема президент Польщі матиме конституційне право самостійного декретування всіх справ, що торкаються зверхництва збройних сил і організації державної адміністрації. Очевидно, сойм і на будуче матиме право передавати й інші справи своєї компетенції до декретування президентові, як це було правилом і досі. Президентові держави прислуговувати буде і право вета проти законів, ухвалених соймом і сенатом.

Зате проєкт обмежує значно дотеперішню незайманість членів законодатних установ.

Остається і на будуче поділ на сойм і сенат. Сойм буде виборний на територіяльній основі, при чому в майбутній виборчій соймовій ординанції усунеться пропорціональність голосування, задержуючи і на дальше загальність, рівність, безпосередність і тайність. При цьому піднесеться вік управнених до голосування як теж і вік послів. Право ініціятиви будуть мати тільки посли; сенатори цього права не будуть мати.

Компетенцію сенату дещо поширюється. Буде він складатися у двох третинах з виборних членів і в одній третині з номінантів президента. Спосіб вибору і номінації визначить окрема ординація. Рівнож і спосіб вибору нових послів визначить окрема виборча ординація, що буде вирішена соймом ще у цій сесії.

Дуже характеристичне є у проєкті, предложеному сенатові референтом Ростворовським, счеркнення окремого розділу про самоуправу, де говориться загально, що самоуправа буде триступнева: воєвідська, повітова і волосна. Отже сенат перечеркує у новій конституції і те, що рішив був закон з 22. вересня 1922. р. щодо автономії воєвідств: львівського, станиславівського і тернопільського, якого поява була тоді подиктована тодішніми інтересами польської закордонної політики. Це вказує теж, що сучасні рішаючі чинники в Польщі дуже далекі свідомости потреби вирішити справу національних територіяльних меншин шляхом територіяльної автономії. Очевидно, що таке їх становище не причиниться зовсім до припинення національної боротьби на т. зв. східних окраїнах.

На закінчення підніс реф. Ростворовський, що проєкт уникає радикальних устроєвих розвязок і не запозичується ідеольогічно у ніякої скрайньої сучасної течії — маючи тут на думці устрої, що панують в СССР, Італії чи Німеччині. Теперішній проєкт дозрівав літами та йшов до конструкції цілости емпіричним шляхом, себто шляхом практичного досвіду. На думку референта предложений проєкт не є вже остаточною точкою в організації державного устрою в Польщі, а тільки одним з етапів до дальшого правильного розвою на шляху ще ліпшої державної конструкції.

Стільки сказав референт. Дискусії не було і відложили її на чергове засідання комісії. Вона буде в четвер 13. ц. м., на якому прийдуть до слова знавці, після яких розпічнеться загальна і спеціяльна дискусія. Потреває вона до половини слідуючого тижня і тоді відбудеться пленарне засідання сенату. Можливо, що повного засідання сойму перед святами вже не буде, бо увага уряду присвячена працям над конституцією в сенаті.

Нині відбулося засідання Українського Соймового Клюбу під проводом д-ра Дм. Левицького, на якому обговорювали теж в приявї сен. д-ра Горбачевського справу конституційного проєкту та справу виступу нашого речника на засіданні цієї комісії.

Д-р Степан Баран.

Віденець про голод на Сов. Україні.

(Допис з Відня.)

Недавно вернувся до Відня з Совітів, після довголітнього там перебування, інж. Отто Александер. На запрошення старшини Українського Клюбу у Відні інж. О. Александер дав дня 2. грудня ц. р. відчит для української кольонії про голод на Україні, ілюструючи його фотографічними знимками, що їх він сам поробив, відбуваючи подорож по Україні.

Прелеґент підкреслив насамперед, що **голод був пляново організований.** Московський уряд боявся організованого опору українського населення проти большевицького панування, тому рішив виголодити українське село, аби його населення було неспосібне ставити якийнебудь опір проти остаточного закріпощення, при допомозі так званої колективізації. Це й є причиною масового вимирання населення України.

Щоби провести першу пятирічку, яка мала поставити СССР на одно із перших місць серед індустріяльних держав світа, совітський уряд пакував гроші в розбудову промислу, особливо-ж тих його галузей, які стоять в якімнебудь звязку з виробом военних матеріялів. Про виріб річей, потрібних для заспокоєння консумційних потреб широких мас населення совітське правительство зовсім не дбало.

Взагалі Совіти найбільше дбають про своє мілітарне поготівля, зосібна про червону армію, якій ставлять старе завдання — у відповідному моменті запалити світову революцію! Вояки реґулярної армії та відділи Г. П. У., як також совітська бюрократія добре відживлювані, одіті й обуті, їм нічого не бракує. Це **перша найбільш упривілеєна кляса совітського населення.**

Другу клясу совітського населення творять робітники. Вони живуть у значно гірших умовинах, ніж члени армії, Г. П. У. та бюрократія. Але уряд й про них трохи дбає, це значить, що вони мають що їсти, інколи дістають якусь одіж, обув та інше.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 14. ГРУДНЯ 1934.

Д-Р ЕВГЕН ОЛЕСНИЦЬКИЙ. 46

СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ.

В осени був знову скликаний на коротку сесію сойм. Не ріжнився він щодо загального характеру від сойму в попереднім році, хіба тим, що з руської сторони піднесено деякі конкретні справи, а саме Романчук поставив внесення в справі викладової мови в школах народніх і середніх, а Січинський у справі зміни дорогового закону. Ті внесення відповідали живим інтересам народу і викликали зацікавлення у соймі і в краю. Та поза цим усе йшло по давньому і ніщо не нарушувало характеру.

Засуджені в 1882 р. москвофіли, яких засуд затвердив найвищий трибунал, відсиділи в тім році кару вязниці, після чого Наумович і Площанський виїхали на довшу проїздку в Росію; тимчасом Наумович вніс рівночасно відклик до Риму в справі наложеної на нього екскомуніки. Подорожі у Росію старалися вони використати також і в інших напрямах для своїх однодумців у Галичині.

На москвофілів у Галичині прийшла тяжка година. Головна їх опора „Общ.-рольн. Кред. Заведеніє“, збанкрутувало, підіоване „зделками“ з усякими жидівськими та чеськими спекулянтами, як Кіндлер, Хувес і Міхалко. Застановлено виплати. Прийшов рун щадничого відділу. Нарід, що складав там у довірю свої ощадности, підняв крик. Вмішалася влада, почалися арештування, навіть Добрянському грозило арештування. Почалася гонитьба за грішми і за кредитами. Придумано таку нову штуку, щоби для рятування „Заведенія“ заложив „Народній Дім“ свій маєток під гіпотеку. Скликано з тою метою загальні збори „Народнього Дому“, щоб на це зажадати від них ухвали, та перед тими зборами збіглася до „Народнього Дому“ сила русинів, які не були членами, особливо молоді; вони заняли супроти членів таку грізну поставу, що ті не могли зважитися на таке рішення. Найбільше кричав і грозив Андронік Могильницький, тоді студент університету, пізніше соймовий посол. Він станув перед дверми до салі, куди входили члени і гукав: Ніхто з вас звідсіля живий не вийде, як запродасьте „Народній Дім“ тим розбишакам! Отже внесення не було ухвалене.

Та катастрофа цим не була ще усунена. Аж вкінці Наумович виєднав у Росії „пособія“, при помочі яких москвофіли почали переводити ліквідацію „Заведенія“. Але багато людського гроша пропало, багато селянських господарств поліцитовано. Фінансова політика москвофілів обанкротилась на все. Вибори з 1879 р. забили ту партію політично, банкротство „Заведенія“ — економічно. Та народовці ще й тепер не мали сили й енергії, щоб завдати москвофільській політиці остаточний удар.

З початком 1884 р. скінчив я однорічну судову практику і вступив на практику до адвоката у Львові. Маючи по моїй покійній матері одідичених кількасот золотих ринських, розпочав я видавати „Русько-українську Бібліотеку“ на взір „Universalbibl.“ Reclam-a у випусках по 12 крейцарів і публікувати в ній твори української літератури давніших і сучасних письменників. У першім випуску видав я Нечуя „Запорожці“, в другім Володимира Барвінського „Сонні мари молодого питомця“. Видавництво було взагалі приняте дуже симпатично, особливо серед молоді і віщувало гарну будучність, та польська преса дуже на мене накинулась за поміщення „Запорожців“. Появилась їдка стаття в „Gazet-і Narodow-ій“ з наведенням місця, де польська шляхта представлена як повзаючі гадюки і це звернуло увагу прокураторії на моє видавництво.

Як третій і четвертий подвійний випуск видав я оповідання Олекси Стороженка і ті випуски сконфіскувала прокураторія за невинну анекдоту про Каньовського „Голка“, добачаючи в ній підбурювання проти шляхти. Я зажа-

Остання, **третя кляса совітського населення** те — селянство. Його доля для совітської держави байдужа. Селянство працює на дві перші кляси, а само жиє у страшній нужді і масово вмирає. У нього совітська влада силою відбирає збіже й інші продукти рільного господарства, а в заміну нічого не дає.

Голод на селі погнав великі маси селянства до міст, у пошукування за кусником хліба. Але й тут, замість хліба, знайшли вони традиційну **російську горівку.** Прелєгент показував фотографічні знимки з Харкова, на яких видно зовсім порожні крамниці. Купити в них можна лише горівку, вірніше 40 відсотковий картопляний спірт. На виставах цих крамниць видно піраміди пляшок з горівкою, або портрети большевицьких діячів — Сталіна, Ворошилова й інш. Торговля горівкою, як і вся торговля, є державним монополем і держава має з цього величезні доходи.

Вже два роки Україна не бачила кави, перцю та ін. продуктів, за які треба платити чужою валютою. Натомість большевики купують за кордоном ріжні частини тяжких гармат, крісів, танків та ін., щоб колись ущасливити при їх допомозі „соціялізмом" ще й інші країни Европи.

Розбудова червоної армії, а головно Г. П. У. має ще другу ціль, а саме **боротьбу проти внутрішнього ворога.** Цей внутрішній ворог є український селянин. В ост. роках вибудували большевики цілий ряд касарень у ріжних містах України, концентруючи тут багато російського війська, щоби найменшу завірюху проти совітської влади зараз же в страшний спосіб здавити. В самому Харкові одних танків є коло 2000, а всіх танків Совіти мають коло 8.000.

Крім касарень будують большевики ще величезні будинки для центральних установ, як напр. палату індустрії в Харкові. Коло цієї палати вибудовано ряд будинків для вищих урядників партійного і державного апарату, для офіцерів червоної армії і ГПУ. Робітників там не найдеш. Вони живуть на передмістю „Холодна Гора", переважно у землянках, що їх самі побудували.

Землянки є ріжні. Найпримітивніша є така, що збудована із 4 патиків, на які наложена свитка мешканця. Це є перша хата, в якій мусить жити селянин, коли він шукає роботи в місті. Зчасом розбудовуються ті землянки і є навіть такі, що мають піч, на якій можна щось зварити. Але це вже є люксус. Дістати мешкання в будинках зовсім виключена річ. В Харкові на одну людину приходить пересічно 4 кв. м. і це рахується вже панське мешкання. Є кімнати з площею 16 кв. м., у яких живе по 25 осіб. Та вони всі щасливі, бо спати під голим небом ще гірше.

В Харкові й інших містах України впадає в очі величезна **маса старих жебраків,** які сидять на вулицях і простягають руку. Це не є, як хтось може подумати, бувша буржуазія. Ні, це бувші робітники, нібито „пани" держави, яких „правительство робітників і селян" примушує в такий спосіб „заробляти" собі на старість шматок хліба.

Пояснення цього явища є таке: всі робітники дістають „забезпечення", коли вони мають більше ніж 60 років, у висоті одної четвертини їхньої колишньої платні. А що робітник заробляє пересічно 130 рублів на місяць, то це „забезпечення" виносить коло 30 рублів. Один паперовий рубель вартий 12 сот., отже робітник, який працював ціле своє життя для держави, дістає на наші гроші 3 зол. 60 сот. на місяць. Живи, як знай!

Так виглядає життя по містах. Доведене до жебрачого стану населення, очевидно, неспосібне на поважний опір проти большевицького насильства.

(Кінець буде.)

Ю. С.

дав апеляційної розправи і боронив інкримінованих уступів виступаючи оськак уперше публично в суді. Виступ випав дуже добре. Трибунал признав мою оборону дуже світлою і висказався з великим признанням про мої кваліфікації на оборонця, одначе зніс конфіскату лиш щодо деяких інкримінованих уступів а деякі затвердив; цим способом увесь випуск був пошкаматаний і я мав шкоду на кількасот ринських. Це відразу підтяло моє підприємство.

Та проте я видавав дальше. Видав поезії Юлії Шнайдер, оповідання Франка, Мордовцева, повість Кониського „Юрій Горовенко" і Свидницького „Люборадські", комедію Цеглинського „Лихий день", Нечуя „В Карпатах", поетичні твори Руданського і ще деякі інші. Та вкінці видавати далі було неможливо головно через недостачу кольпортажі. Української книгарні в краю не було, а з польськими і жидівськими книгарнями на провінції не міг я дати собі ради. Зновуж приватні розпродавці, переважно ученики по гімназіях, на котрих руки розсилав я брошурки по містах, у значній частині оказалися неточними платниками. З тої причини мусіло видавництво по двох роках перервати свою працю зі шкодою особливо для молоді, яка всюди розхоплювала книжочки і серед якої цим способом ширилася рідна література.

(Далі буде.)

Рідношкільне свято у Львові.

ПОСВЯЧЕННЯ НОВОГО БУДИНКУ ДІВОЧОЇ ГІМНАЗІЇ „РІДНОЇ ШКОЛИ".

ДЕЩО ІСТОРІЇ.

При вул. Г. Моджеєвської ч. 9 пишається гарний двоповерховий будинок дівочої гімназії „Рідної Школи" з написом: „Фундація Рідної Школи імени Іллі й Іванни Кокорудзів". Цю будівлю збудувала цього року дружина покійного голови „Р. Ш." дир. Іллі Кокорудза Іванна згідно з завіщанням покійного чоловіка, на власній площі та зі своїх фондів. З початком нового шкільного року 1934-35 дівоча гімназія „Рідної Школи" скінчила мандрівку по чужих, винаймлених будинках у Львові і вигідно розмістилася у своїм новім будинку, збудованім згідно з найновішими вимогами техніки та гігієни, положенім в здоровій і спокійній частині міста. Дім будувала кооператива інжинірських робіт „КІР".

АКТ ПОСВЯЧЕННЯ БУДИНКУ.

В середу 12. грудня ц. р. в год. 9-ій ранком Преосвящений Кир Іван в асисті о. мітрата Базюка, о. прелата Куницького, о. радн. Громницького, о. крилош. Лаби, о. катех. Горчинського, о. Василіва й о. Каштанюка та чотирьох питомців довершив акту посвячення нової рідношкільної будівлі. Простору руханкову салю, прикрашену квітами, зеленю, образами й килимами виповнили вщерть: представники усіх наших центральних установ з головою і членами Головної Управи „Рідної Школи", рідношкільним учительством, делегатами місцевих кружків „Р. Ш.", урядовцями та представниками батьківського кружка гімназії. На свято прийшов теж представник львівської шкільної кураторії радн. Т. Гумеліч. Акт посвячення закінчено многоліттєм м. ін. для присутньої фундаторки Іванни Кокорудз.

ПРОМОВА ПРЕОСВЯЩЕНОГО КИР ІВАНА.

Єпископ о. д-р Іван Бучко, виступаючи як перший промовець, щирими і теплими словами висловив радість, що в нинішеіх часах важкої скрути і страшного лихоліття українська нація видає таких світлих людей, якими є фундатори цього прегарного будинку гімназії. Це дає надію, що нація виконає свою місію. Преосвящений радіє цим новим нашим здобутком і з тієї нагоди складає бажання Головній Управі „Рідної Школи", дирекції й учительству та молоді гімназії. З черги еп. о. д-р І. Бучко звертається до вчительства з покликом, щоби воно сповнило ті надії, які на нього покладає нація у вихованні молодого покоління. „Учіть молодь любити Бога, жертвенної праці, якої найкращий зразок дали фундатори цієї гімназії. З минулого нашої нації підкреслюйте все те, що добре, що будує і піддержує націю. Навчіть молодь добре і правильно оцінювати теперішнє положення цілої української нації, а в першу чергу страшне положення нашого народу за Збручем, який стогне в путах большевизму. Слід памятати, що большевизм це не випадкове явище, тільки природний наслідок того морального розкладу, який охопив був російські й українські землі. Ці наслідки большевизму побідимо тоді, як вернемо до Христа".

Благословенням нового дому закінчив епископ свою зворушливу і палку промову.

ПРОМОВА ГОЛОВИ „Р. Ш." ПРОФ. ГАЛУЩИНСЬКОГО.

З черги виголосив промову проф. І. Галущинський:

Високопреосвящений Владико, Високодостойні Гості й Ти дорога Молоде!

У ряді днів, що наступали після смерти бл. п. голови „Р. Ш.", радника й директора Іллі Кокорудза, належало очікувати такої хвилини, коли остання воля покійного фундатора прийме завершені матеріяльні форми й стане діяти. Воно вже й сталося! Завдяки невсипущій запопадливості й трудам дружини Співфундаторки Впов. П. Радникової Іванни Кокорудз й Покійного, а також і членів будівельного Комітету Високопреподоб. о. Мітрата Н. Базюка, Впов. П-в Професорів Гн. Павлюха і Ваврика й редактора д-ра Мир. Коновальця воно сталося в цю хвилину, коли молодь цієї рідношкільної гімназії вступила пораз перший в мури цього будинку.

Було це 21. серпня 1934 р.

Нинішнім святом звеличуємо цю подію, ці благородні замисли й волю фундаторів, подію розпочатого діла-праці, звеличуємо цю подію, як слід звеличувати людям і членам української нації. Почали молитвами — завершуємо глибоким признанням і публичним-прилюдним вшануванням завершеного вчинку та його творців-фундаторів.

Бо чи можна уявити собі щось більше благородне, як оце завіщання?...

Бл. п. Покійний Ілля Кокорудз, лагодячись у далеку дорогу, у вічність, вже лише Україну мав на думці, її долю, й Тебе, дорога Молоде, як її осяяну майбутність, — щоб рідношкільним вихованням — Твою душу ублагороднити!

„Ейс аей!"... По вічні часи!... Суб спеціє етернітатіс!"...

Так! Бо лише високі ідеї-думки, лише великі замисли, лише благородні почування й діла носять на собі знак вічности і з тим знаком переходять од рода в род у память поколінь і як спонука нових діл у їхнє діюче життя!

В імені „Рідної Школи" переймаю це заведення як дар для української нації. Вплітаємо його, як цінну ланку в нашу рідношкільну організацію, поміщуючи в цьому будинку школу, що її колишнім директором був покійний фундатор.

Дорога Молоде:

Виростай і виховуйся у тих високих ідеалах, виростай і плекай ці благородні почування що ними руководився цей високо-розумний педагог, цей великодушний і благородний громадянин, даючи матеріяльну основу під оце виховне заведення, віддаючи його по вічні часи на власність і опіку Рідній Школі. Вір, визнавай і проповідуй, що лише гаряча й свята любов батьківщини, — а не сліпа ненависть чужинця, — що лише самопосвята й перемога над собою, — а не рабська лють і злоба, — що лише бажання добра, — а не жажда крови й пімсти, — освітять твоє геройство, насталять та загартують твою волю, додадуть тобі сил гідно, сміло, гордо, з радістю й усміхом на лиці і з самосвідомістю виконаного обовязку перемогти дійсність і наперекір злим людям і злидням, всупереч надії, — надіятися!..

„Ін гок сігно вінцес!"...

І до Вас звертаюся Високоповажні Пані й Панове Товариші, члени Учительського Збору!

Знаю, яку велику й важку працю, яке тяжке завдання виконує в нинішні часи, в часи духового перелому й морального занепаду, вчитель-виховник. Але велику трагедію переживає нині душа українського інтелігента... Тому Ваша праця, Ваше завдання виховників української інтелігенції тричі важче у ті часи нашого народнього лихоліття у часи великої української трагедії! Нехайже Ваше високе становище, Ваше післанництво, Ваше фахове знання й Ваш виховно-мистецький хист і змисл, підсилені любовю Батьківщини й самопочуттям націонал

вої гідности, стануть керманичем у Вашій **дуже відповідальній** праці серед трійливих випарів нашої дійсности.

Дуже важке наше завдання, але в тій самій мірі воно й почесне!

Нам. українським виховникам, українським учителям, рідному українському домові й рідній українській школі призначує доля історичну місію виховати таке нове покоління, що своїм гордим і радісним самовідреченням, своєю благородною самопосвятою для великої майбутности повинно би світ здивувати!

Вірю, що ми до цього здібні, і в тій вірі доручаючи вашій виховній праці й опіці нашу дорогу Молодь!

ІНШІ ПРОМОВИ.

Потім промовляв ще дир. дівочої гімназії **Винар** і голова батьківського кружка **п-і Н. Терлецька.**

ПОСВЯЧЕННЯ ПРОПАМЯТНОЇ ТАБЛИЦІ.

Після того епископ о. д-р Бучко в асисті духовенства і гостей перейшов на перший поверх, де голова „Р. Ш." відкрив пропамятну мармурову таблицю з бронзовим погруддям фундатора бл. п. Іллі Кокорудза, проекту відомого мистця І. Труша та виконання пп. Бриликського й арт. Коверка. На таблиці видніє напис: **„Фундаторові Вдячна Молодь".** (На жаль на таблиці нема вирито̂ї дати ані смерти Покійного ані дати здвигнення будинку). При цій нагоді голова „Р. Ш." проф. І. Галущинський присвятив кілька поетичних фраз памяті фундатора, якого діла увіковічнила ця таблиця: ...І хоча дочасне тіло, улягаючи природним законам, безповоротно минулося, то проте безсмертний дух не перестав діяти! ...захопив він своїх найближчих, дружину, рідню, друзів, спонукав до праці конструктивний змисл архитекта-інжиніра, напружив мязи десятків робітників, порушив цілими сотнями сотнарів матеріялу, двигнув мури культурної станиці. І відси на невидних хвилях етерних тремтінь торкнувся кришталевих душ дитячих, що віргукнулися гармонійним згуком найчистіших почувань литячої необлудної вдячности..."

ПАНАХИДА ЗА ДУШУ ФУНДАТОРА.

Тоді Преосвящений Кир Іван відправив панахиду за душу пок. Іллі Кокорудза.

ЗАЯВА УЧЕНИЦІ.

Під пропамятною таблицею **С. Янович, уч. VIII. кл.** заявила від молоді, що вона піде слідами свого фундатора.

Це миле свято закінчилось відспіванням національного гимну. Весь час співав гарно вишколений хор учениць „Р. Ш." під орудою **проф. І. Гриневецького.**

Наприкінці свята епископ, представники установ і гості вписувались до пропамятної книги.

Кожна лепта на „Дар Просвіті" з нагоди 66-их роковин її безупинної праці — це цеглинка під величню будову українського духа.

Закарпаття.

ФЕНЦИК СУСПЕНДОВАНИЙ.

„Русскій Нар. Голосъ" з 11. ц. м. повідомляє, що епископ Стойка суспендував д-ра Фенцика, який — як відомо — є греко-кат. священиком, але вже від кількох літ не виконує обовязків священика. Фенцик суспендований, мовляв, за свою теперішню діяльність в Америці.

МУЗИЧНИЙ ВЕЧІР.

В неділю 2. грудня в Ужгороді в помешканні пп. Дністрянських відбулася продукція гри на фортепяні учнів п-і Софії Дністрянської. Спочатку виступали маленькі початкуючі учні — Долинська, сестри Чехови, Андрій Рихло, які незвичайно мило і дбайливо виконали свої задачі. Зі старших і середніх учнів виступали: Дубівна, Устіяновичівна, Павлюх, Гарасевич, Роман Рихло, які виказали вже високий рівень техніки й експресії. На численних присутніх гра учнів п-і Дністрянської зробила дуже приємне враження.

СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ В МУЖ. УЧИТЕЛЬСЬКІЙ СЕМИНАРІЇ.

Марійська Конгрегація при муж. учит. семинарії в Ужгороді, улаштувала дня 4. грудня ц. р. в гімнастичній салі семинарії святочну академію. В програму входили хорові співи, промови, деклямації, народні танці, музичні точки (гра на скрипці, фортепяні, гітарі) і комедія на 1 дію „Які хорі, такі доктори". Всі точки академії були добре дібрані і виконані бездоганно. Кожний знав свою ролю добре. На цілій академії панував щирий народній дух. Публика з повним задоволенням відходила з академії.

НОВИЙ ШКІЛЬНИЙ ІНСПЕКТОР.

Шкільним інспектором до Волового призначений Юрій Плауханич, що досі був приділений до шкільного референту в Ужгороді. Новий інспектор є добрим педагогом, був визначним урядовцем і дає повну запоруку, що буде також добрим, енергійним і справедливим інспектором. Відомий він також, як отвертий народовець і щирий патріот.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ДОДАТОК ДО „УКРАЇНСЬКОГО СЛОВА".

Ужгородський тижневик „Українське Слово" обіцяє з днем 1. січня 1935 р. видавати окремий літературний додаток за доплатою 10 ч. к. річно. Той додаток заступить покищо самостійний український журнал, якого потреба дається на Закарпатті доволі сильно відчувати.

По смерти Михайла Грушевського.

КРАКІВ ВІДДАЄ ПОКЛІН ПАМЯТИ МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО.

Дня 4. грудня ц. р. відбулося у Кракові в салі Т-ва „Просвіта" жалібне засідання при численній участи старшого громадянства та студентства. Жалібне засідання отворив коротким вступним словом голова „Просвіти" радн. **О. Пацкань.** Проф. **Богдан Лепкий** зясував незвичайно ядерно всесторонню діяльність пок. М. Грушевського. Згадав про його побут у Львові, часи Центральної Ради, 4-ий Універсал, еміграцію, поворот до Києва. Смерть його — це новий болючий удар. Згадуватимуть, а може вже й згадують батьки своїм дітям про смерть цього Великого Всеукраїнця: „Молись, молися сину, за Україну Його замучили колись" — закінчив слово проф. Лепкий. Проф. **І. Зілинський** вказав на заслуги, які поклав М. Грушевський майже в усіх українських установах у Львові; одначе найбільше уваги присвятив М. Грушевському, як голові Наук. Т-ва ім. Шевченка. Згадав і багацтво наукових праць, котрі вийшли будь то зпід пера М. Грушевського, будь то під його редакцією. Спадщину Грушевського як історика-дослідника і як історика української літератури представив коротко студ. **Т. Сташко.** Шкода тільки, що вороги не дали докінчити Грушевському багато наукових праць і загнали його передчасно в могилу. Проф. **Фещенко-Чопівський,** що перебуває тепер у Катовицях, не могучи прибути на це жалібне засідання, прислав листа, повного споминів про Великого Покійника.

СЕЛО ШАНУЄ ПАМЯТЬ ГРУШЕВСЬКОГО.

Кружок „Рідної Школи" в **Джурині,** пов. Чортків, відбув 2. ц. м. ширші сходини своїх членів з приводу смерти М. Грушевського. Отворив сходини голова Кружка сел. **Ів. Браткі**в, реферат про життя, працю й заслуги Грушевського виголосив п. **Сидір Нагаєвський.** Учасники розійшлись зі сходин в дуже поважному настрою.

Масові смертні присуди в СССР.

МОСКВА, 12. 12. ПАТ. Найвищий військовий трибунал у Мінську судив 12 білоґвардійців за орґанізування терористичної акції на просторі СССР проти представників влади. Трибунал засудив 9 підсудних на кару смерти і конфіскату майна. Присуд виконано негайно. Проти трьох ведуть ще додаткове слідство.

У Сталінграді скінчився процес проти 43-ох підсудних за зловживання на залізницях і тартаках. Трьох засудили на кару смерти, 17 по 10 років вязниці.

„Просвіта" — це перший і найкращий вартовий українського духа. Спішіть з „Даром Просвіті".

Напад на анґлійського консуля.

ТЕГЕРАН, 12. 12. ПАТ. По дорозі з Мешеду до Буздад на кордоні Персії і Белюджистану невідомі справники напали на анґлійського консуля. Дружина консуля і двох шоферів ранені. Справників вдалося відогнати. Напад мав політичний підклад і його виконали наслані люди зпоза кордонів Персії.

Уневажнена конфіската і поновна конфіската.

Небувалий випадок у судовій практиці.

З кінцем 1928 р. вийшла в Терно̂полі історична повість Андрія Чайковського під наголовком „До Слави" накладом видавництва „Чар Зілля", яку тернопільське староство заняло постановою з 3. січня 1929. до ч. 863/29. На внесок окружної прокуратури в Тернополі окружний суд у Тернополі постановою з 9. січня 1929. р. до Пр. 1/29 затвердив повищу конфіскату по причині знамен злочину заворушення публичного спокою з § 65. австр. карного закону, поповненого змістом десяти сконфіскованих уступів, бо автор ширить ненависть і погорду до польської держави і польського народу, що сьогодні підпадає під знамена проступку з арт. 152. польського карного кодексу. Слід зазначити, що повість дотикає відносин на Україні з першої половини 17. стол. з часів гетьмана Петра Конашевича Сагайдачного. Крім цього прокуратура вивела карно-судове слідство за злочин з § 65. австр. карного закону проти автора, відомого письменника д-ра Андрія Чайковського, адвоката в Коломиї і проти видавця та редактора п. Василя Семчишина з Тернополя з приводу написання й оголошення друком повищої повісти і слідчий суддя переслухав їх обох як обвинувачених за повищий злочин.

Проти згаданої постанови окружного суду зголосив д-р Андрій Чайковський широко мотивований спротив, наводячи дослівні цитати ріжних польських істориків, які послужили йому за тло до написання повісти „До Слави", з домаганням розписання устної розправи. Така розправа відбулася в червні 1929 р. перед орікаючим трибуналом окружного суду в Тернополі під проводом окр. судді Островського. На розправі явився автор д-р А. Чайковський і його повновласник адвокат д-р Степан Баран. По рефераті забрав слово д-р А. Чайковський і виголосив двогодинну промову, у якій на основі польських авторів, що їх відчитував з оригіналів, виказав, що у представлені відносин з першої половини 17. віку на Україні не пішов дальше у своїй повісти як цитовані польські історики. Крім того історичних відносин з 17. віку не можна міряти параграфами карного закону з 20 століття. Опісля промовив пос. д-р Ст. Баран, виказуючи з правного боку нестійність конфіскати. Трибунал по нараді проголосив вирок, яким уневажнив у цілости конфіскату книжки „До Слави" і приказав видати заарештований наклад. Прокуратор не вніс зажалення до апеляційного суду і вирок трибуналу окружного суду в Тернополі з червня 1929. р. до Пр. 1/29 став правосильний. На тій основі тернопільське староство видало цілий наклад і книжка „До Слави" найшлася в книгарському обігу та в руках читачів. Слідчий суддя в Тернополі припинив також у цілости карне поступовання проти д-ра А. Чайковського і Вас. Семчишина за повищу справу до ч. Вр. 174/29 за злочин з § 65 к. з. і цілу справу уморено.

Тимчасом в одній з читалень „Просвіти" в збаражському повіті поліція сконфіскувала ва̂ла цю повість „До Слави" д-ра А. Чайківського на внесок староства в Збаражі з 2. вересня 1933. ч. Б. 46/33 прокуратура в Тернополі сконфіскувала цю повість „До Слави" д-ра А. Чайківського, видану в Тернополі з кінцем 1928. р., якої конфіскату окружний суд в Тернополі своїм правосильним вироком з червня 1929. р. Пр. 1/29. ухи-

лив у цілости. Прокуратор окружний в Тернополі, не оглядаючися на згаданий правосильний вирок окружного суду, поставив внесок з 4. вересня 1933. до С 21/33 на затвердження конфіскати по причині знамен проступку з арт. 152 к. к., бо книжка „До Слави" „łży i wyszydza naród polski" — а то по думці § 489 австр. карної процедури і на заказ її розповсюднювання по думці § 493 австр. кар. процедури.

Окружний суд в Тернополі у складі: віцепрезидент д-р Вендриховський і окр. судя д-р Кобенський на неявному засіданні 6. вересня 1933. приняв постанову до Пр. 20/33, якою вирішив, що „treść druku p. t. „Do sławy" powieść historyczna Andrzeja Czajkowkiego, wydana w Tarnopolu nakładem „Czar Zilla" w 1929 r. zawiera w swej treści znamiona występku z art. 15 k. k., albowiem łży i wyszydza Naród Polski i zarządza zniszczenie całego nakładu oraz zakazuje dalszego rozpowszec nianie tego druku".

Повищу постанову окружного суду в Тернополі з 6. вересня 1933 до Пр. 20/33 оголошено в „Моніторі Польскім" з 12. вересня 1933. ч. 209.

Тут слід теж зазначити, що віцепр. Ґостковський був у складі трибуналу, що в червні 1929. видав правосильний вирок до Пр. 1/29, котрим ухилено в цілости конфіскату книжки „До Слави".

Вкінці нагадуються, що мотивація першої постанови окружного суду в Тернополі з 9. січня 1929. до Пр. 1/29 є зовсім ідентична з мотивацією постанови того ж суду з 6. вересня 1933. до Пр. 20/33, а тільки карна кваліфікація була тоді як злочин з § 65. австр. карного закону, а тепер це скваліфіковано як проступок з арт. 152. польського карного кодексу.

Ця конфіската для юристів дуже цікава і посол д-р Степан Баран, що є рівночасно повноправником автора і видавця — щодо конфіскати цієї книжки, має внести інтерпеляцію в соймі до міністра справедливости в справі вияснення поновної конфіскати, яку перед тим правосильно ухилено і то формальним судовим вироком.

Сенатор Най про війну.

Сенатор Злучених Держав Джеролд Най, з Норт Дакоти, промовляв на святі у квейкерській коедукаційній академії Свартмор Каледж, у Свартморі, Па., недалеко Філядельфії. Він говорив про працю сенату у Вашингтоні, діяльність муніційного промислу в Злучених Державах, а далі сказав:

Японія оправдана у своїм страху перед Америкою з уваги на наші важкі збройні сили для воювання на велику віддаль.

Комісія сенату для розсліду муніційних справ, якої я головою, зажадає нових фондів для продовження своєї діяльности.

Америка сьогодні перша у зброєннях в цілому світі, бо коли інші держави збільшили цього року свої буджети на 40 прц., то ми збільшили на 197 прц.

Він промовляв до 1.000 студентів, студенток та гостей, радячи працю ради мира при допомозі політичної акції. Світ — казав він — тепер ближчий війни, ніж не було 30 днів перед вибухом світової війни в літі 1914 року.

—o—

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Французька палата послів радила цілу ніч над проектом уряду в справі оздоровлення збіжевого ринку. Уряд загрозив, що розвяже палату на випадок відкинення проекту.

— До басейну Сари В. Британія рішила вислати 1.500 вояків, Італія 1.300, Голяндія і Швеція по 250. Командантом збройних відділів буде ген. Брінд.

— Мадярські посли рішили складати по 10 пенґо на прожиток мадярських виселенців з Югославії.

— Рада Ліги Націй закінчила свої наради. Чергова сесія відбудеться 11. січня ц. р.

— Члени японської партії „Сейкаї" різко виступають проти голови партії „Сетсукі". Політичні кола сподіються розколу в партії.

— У Лісбоні та інших містах повінь затопила нижче положені вулиці. Порт в Опорто замкнений тому, що лютує буря. 4 особи потонули.

— „Пополо д'Італія" заперечує наче би італійський уряд думав зменшити платні урядовцям, зменшити комірне та обнизити вартість ліра.

Відложення інтерпеляції пос. д-ра Барана.

На засіданні сойму 11. ц. м. пос. д-р Степан Баран і тов. зголосили інтерпеляцію до міністра справедливости в справі поновної конфіскати тернопільським окружним судом в 1933. в дні 6. вересня 1933. до Пр. 20/33 історичної повісти Андрія Чайківського під наг. „До Слави" не вважаючи на те, що той сам суд у Тернополі своїм правосильним присудом з червня 1929. до Пр. 1/29 скасував в цілості конфіскату цієї повісти, переведену старостом в Тернополі з 3. січня 1929.

При кінці засідання при відчитуванні внесків і інтерпеляцій маршал сойму д-р Світальський заявив, що відкладає інтерпеляцію посла д-ра Барана і тов. до наступного засідання, щоби передтим порозумітися з інтерпелянтами.

——o——

Проти навчання православної релігії в польській мові.

„Відомосьці Українське" повідомляють, що у Варшаві відбувся зїзд деканів і катехитів з варшавсько-холмської дієцезії, який тревав три дні. Зїзд радив над навчанням православної релігії в школах варшавсько-холмської дієцезії. Зїздові проводив митр. Денис, єпископ Сава, протоєрей Теодорович, секретарювали о. Мечук і о. Гаврилків. Виголошено пять рефератів, опісля декани складали звіти про навчання релігії в поодиноких парохіях. Декани підкреслювали, що в деяких повітах як Біла, Томашів, Грубешів шкільна влада домагається вчити православну релігію в польській мові. По широкій дискусії зїзд приняв низку резолюцій і вибрав делегацію у складі єпископа Сави, оо. мітратів Грушки і Бонецького та о. Мечука. Делегація була в дні 10. грудня ц. р. на авдієнції у міністра освіти, якому передала меморіял з домаганням про навчання православної релігії в матірній мові, а не польській мові. Делегація домагалася, щоби міністр дозволив викладати релігію теж неетатовим священикам

Румунський міністр торговлі у Варшаві.

ВАРШАВА, 12. 12. ПАТ. Нині пополудні приїхав до Варшави румунський міністр промислу і торговлі Манолеску-Струнґа з послом до парляменту Ґеоргію

ПРАВНІ ІНФОРМАЦІЇ.

Промислові свідоцтва і реєстраційні карти.

Найдальше, бо до дня 31. грудня ц. р. слід викупити в касі скарбового уряду промислове свідоцтво і реєстраційну карту.

ПРОМИСЛОВІ СВІДОЦТВА.

Промислові свідоцтва мають обовязок викупити:

1) Торговельні і промислові підприємства для кожного свого окремого закладу.
2) Кожне підприємство обчислене на зиск.
3) Кожне промислове заняття, вичислене в тарифі до статті 23. закону про промисловий податок.

РЕЄСТРАЦІЙНІ КАРТИ.

Кожне підприємство, яке має окремі склади, обовязане викупити для них реєстраційні карти. І так коли фабрика мила продає свої вироби, тоді дирекція обовязана викупити крім промислового свідоцтва ще реєстраційну карту для цього свого складу.

Промислові і торговельні підприємства обовязані викупити промислові свідоцтва і реєстраційні карти заки почали свою діяльність. Опісля обовязані викупити їх найдальше в грудні на кожний черговий податковий рік.

Підприємства, які працюють у живих, кліматичних оселях або започатковують свою діяльність перед 1. липня, купують піврічні свідоцтва.

ЗАЯВИ І СКАРБОВІ УРЯДИ.

Промислові і торговельні підприємства викуповують промислові свідоцтва і реєстраційні карти в касах тих скарбових урядів, на просторі яких істнують фабрики, підприємства і склади. З тією метою виповнюють для кожної фабрики, підприємства, складу і промислового заняття заяви, які даром дають скарбові уряди. В заяві слід подати:

1) Імя і прізвище, назву або фірму і мешкання підприємця.
2) Рід фабрики, підприємства, складу або заняття. І так слід подати: кількість кімнат, кількість власників, членів рідні, урядовців і робітників, кількість і якість машин, моторів і приладдя продукції.
3) Місцевість, де є підприємство.
4) Місцевість, в якій є окремі склади.
5) Тарифову ціну свідоцтва і
6) Власноручний підпис особи, яка складає заяву.

Директор скарбової палати може в деяких випадках доручити управам містечок і сіл, торговельно-промисловим, ремісничим і хліборобським палатам продажу таких промислових свідоцтв і реєстраційних карт. Це трапляється рідко, бо каса скарбового уряду дає собі раду з продажю свідоцтв і карт.

ЦІНА, ПОДІЛ НА ГРУПИ І КЛЯСИ.

Ціна промислових свідоцтв вагається в ріжних містах, містечках і селах тому, що закон ділить їх на такі чотири кляси. І так місто Варшава творить для себе окрему групу і там промислові свідоцтва найдорожчі.

До першої кляси зачислені міста: Львів, Краків, Бидгощ, Катовиці, Сосновець, Хожів, Лодзь, Люблин, Познань і т. д.

До другої кляси: Борислав, Дрогобич, Ярослав, Ясло, Коломия, Перемишль, Ряшів, Рівне, Станиславів з Книгиничами селом і кольонією, Стрий, Тернопіль і т. д.

До третьої кляси: Городок, Яричів Новий, Яворів, Ланцут, Мостиська, Переворськ, Рава Руська, Самбір, Сянік, Сокаль, Жовква, Борщів, Броди, Бережани, Бучач, Чортків, Долина, Калуш, Камінка Струмилова, Підгайці, Перемишляни, Рогатин, Снятин, Теребовля, Заліщики, Золочів і т. д.

До четвертої кляси зачисляє закон містечка і села, які не є вичислені в одній з трьох перших кляс.

Ціна промислових свідоцтв на 1935 р. для Львова для ріжних груп така:

Торговельні підприємства:

Ґрупа	Скарб.	Самоуп. гром. 22½%	Торг. Пром. Пал. 2%	Рем. Пал. 15%	Школи 25%	10% Додаток	Разом
I.	2.000·—	450·—	400·—	—·—	500·—	200·—	3.550·—
II.	330·—	74·25	66·—	—·—	82·50	33·—	585·75
III.	65·—	14·63	13·—	—·—	16·25	6·50	115·38
IV.	25·—	5·63	5·—	—·—	6·25	2·50	44·38
II б.	150·—	33·75	30·—	—·—	37·50	15·—	226·25
III 1.	50·—	11·25	10·—	—·—	12·50	5·—	88·75
IVa.	100·—	22·50	20·—	—·—	25·—	10·—	177·50
Va.	50·—	11·25	10·—	—·—	12·50	5·—	88·75
Vб.	15·—	3·38	3·—	—·—	3·75	1·50	26·63

Промислові підприємства:

Ґрупа	Скарб.	Самоуп. гром. 22½%	Торг. Пром. Пал. 2%	Рем. Пал. 15%	Школи 25%	10% Додаток	Разом
I.	6.000·—	1.350·—	1.200·—	—·—	1.500·—	600·—	10.650·—
II.	4.000·—	900·—	800·—	—·—	1.000·—	400·—	7.100·—
III.	2.000·—	450·—	400·—	—·—	500·—	200·—	3.550·—
IV.	600·—	135·—	120·—	—·—	150·—	60·—	1.065·—
V.	200·—	45·—	40·—	—·—	50·—	20·—	355·—
VI.	100·—	22·50	20·—	—·—	25·—	10·—	177·50
VII.	50·—	11·25	—·—	7·50	12·50	5·—	86·25
VIII.	12·—	2·70	—·—	1·80	3·—	1·20	20·70
Карта реєстраційна.	10·—	2·25	2·—	—·—	2·50	1·—	17·75

Засаднича ріжниця промислових свідоцтв для інших міст і містечок така:

Торговельні підприємства:

Ґрупа	Місцевости II.	III.	і IV. кляси
II.	270	200	150
III.	50	40	25
IV.	20	15	10

Промислові підприємства:

Промислові підприємства.			
VI.	80	60	40
VII.	40	30	20
VIII.	10	6	4

Слід згадати, що самоуправні оплати бувають ріжні, залежно від місцевости. Крім того для промислово-торговельних палат 20 проц., для професійних шкіл 25 проц. і надзвичайний додаток у висоті 10 проц.

При викупні промислових свідоцтв VII і VIII групи відпадає 20 проц. оплати для промислово торговельних палат; зате дочисляється 15 проц. для ремісничих палат.

КАРИ.

Коли до 31. грудня керманич підприємства не викупить промислового свідоцтва, тоді платить грошеву кару (гривну) до 20-кратної висоти за промислове свідоцтво. Коли викупить промислове свідоцтво, але іншої групи, тоді платить грошеву кару до трикратної квоти. Хто не викупить реєстраційної карти платить кару у трикратній висоті. Крім цієї кари треба ще викупити свідоцтво або реєстраційну карту.

—о—

Відложили розправу Е. Костецького.

У вівторок 11. грудня ц. р. інж. Евген Костецький з Токів станув вдруге перед судом присяглих у Тернополі, якого прокуратор притягнув до відповідальности за приналежність до ОУН. і за намову до вбивства поліцая Гловяка. Перший раз трибунал у Тернополі засудив підсудного на кару смерти, але Найвищий Суд цей присуд скасував.

На початку розправи обор. д-р Ст. Шухевич поставив внесок, щоби трибунал відложив розправу тому, що заступник президента суду Л. Вендриховський видав усі рішення і постанови до тієї другої розправи, хоча стаття 41 § 1. к. к. забороняє виразно виконувати якунебудь чинитьбу такому судді, що його присуд скасував уже Найвищий Суд. Судя Л. Вендриховський проводив якраз трибуналові, який засудив підс. Костецького на кару смерти.

Трибунал по півгодинній нараді під проводом судді Густковського відложив розправу аж до чергової каденції. Тому розправа проти Е. Котецького відбудеться щойно в лютому або березні 1935 р.

З життя Дрогобиччини.

Просвітянські курси популярної освіти. — Кооперативні курси. — Громадські вибори в повіті. — З міської ради. — Нові церкви і костели.

З початком ц. р. зорґанізувала була тутешня філія „Просвіти“ на пробу курси популярної освіти для сільських читальників. Курси ті тревали від половини січня до кінця березня і були одночасно пробою та приготуванням правильної і на дальшу мету закроєної освітньо-виховної праці. Проба вдалася, виклади викликали незвичайне зацікавлення у слухачів, яких бувало нераз понад 150 осіб. Після того виділ філії „Просвіти“ приступив у листопаді ц. р. до уладження постійної освітньої установи, якої цьогорічні курси мають бути першим ступнем. Після основної дискусії на філіяльнім виділі, виробив дир. Бараник у порозумінні з учителями тут. української ґімназії та інших тутешніх середніх шкіл подрібну програму викладів, а саме про: історію України, українське письменство, природу, загальну географію, фізику, хемію та звязану з тим протилетунську і протиґазову охорону, устрій шкільництва в Польщі, польське земельне законодавство, вкінці про великі світові держави після війни.

Дня 12. листопада ц. р., відбулось отворення курсів. Відкриваючи їх, голова філії д-р Ст. Витвицький вказав у коротких словах на їх ціль та значіння, зокрема, що їх завданням буде радше виховання, як наука, на що вказуватиме спосіб навчання. Отже напр. українське письменство буде викладатися в той спосіб, що учитель разом із слухачами прочитуватиме та обговорювати вибрані твори письменників; виклад української історії буде радше оглядом історії національної культури; а все те — пояснював голова філії — буде передане слухачам так, щоб думки, почування і діла творців національної історії й культури були всіми зібраними разом не так вивчені, як пережиті і таким чином стали основою виховання молодого українського громадянина, який почував би себе спадкоємцем національного минулого, відповідальним за дальший успішний розвиток української духової сили.

Після отсеї короткої інавґурації зараз-же почались виклади. На викладах буває правильно найменше 60—100 учасників. На лекції української письменства обовязані учні приносити зі собою книжки читаних письменників, а коли потрібних книжок нема, то філія „Просвіти“ достарчає учням відбитки прочитуваних творів. З курсами звязаний теж вишкіл провідників самоосвітніх гуртків.

Одночасно ведеться тут кооперативно-торговельний курс, зорґанізований Дирекцією Повітового Союзу Кооператив. Поруч викладів з ділянки кооперації, науки торговлі та кооперативного законодавства відбуваються теж для учасників курсу агрономічні лекції. Викладають члени Дирекції, урядовці ПСК та інжинір агрономії. Учасників курсу є 45. Завданням цих викладів є в однаковій мірі приготовити та виховати кваліфікованих кооператорів, як і приватних купців для сільської торговлі.

Філія „Сільського Господаря“ занґажувала для праці в повіті нового інжиніра-агронома в особі п. Каплистого та разом з тим пізніла живішу рільничо-господарську акцію в повіті. На останнім своїм засіданні рада філії рішила погодитись на участь членів своїх сільських кружків у сільсько-господарських курсах, уладжених Рільничою Палатою.

Громадські вибори переведені вже у всіх 72-ох громадах повіту, за винятком Трускавця і Східниці, які мають стати волосними громадами. Для приготування виборів уладив Повітовий Народній Комітет дві наради представників усіх громад, а крім того передвиборчі віча: в Гаях Нижних, Кропивнику Старім, Волощі, Сільці, Доброгостові, Попелях, Рихтичах і Липові, на яких реферували його відпоручники. Виборчі компроміси з польською стороною заключували українські виборчі орґанізації в порозумінні з П. Н. Комітетом все на основі повної рівности і свободи в доборі своїх кандидатів. Без голосування переведено вибори в 58 громадах, голосовано в 14 громадах. Мірою обовязковости в обороні громадської самоуправи в повіті є 19 виборчих протестів (на всіх 28), внесених українськими виборчими орґанізаціями. Вислід дотеперішніх виборів у 72 громадах, беручи під увагу і ті вислідки, які оспорені протестами, в повіті ось-який: на 1570 радних вибрано 1220 українців — 77.7 прц., з того урядова статистика начисляє 150 „старорусинів“, 253 поляків — 16.1 прц., 67 німців — 4.3 прц., 30 жидів — 1.9 прц.

Нова міська рада Дрогобича відбула дня 29. листопада ц. р. перше ділове засідання. На 32 радних українці впровадили 6 своїх представників (відповідно до скількости населення належалось найменше 7). Українське представництво під проводом о. ігум. Бараника квалітативно, себто добором людей, представляється в новій раді чи не найкраще. Предметом згаданих нарад був м. ін. проєкт зміни будівельного закону, зокрема приписів про оплати від дозволів на будову. Той проєкт присланий воєвідством підвищує утроє дотеперішні оплати від будови малих робітничих і передміщанських домів, не пристосовуючи тої прогресії до більших будівель. Спершу і голова міста і радні поляки стояли на становищі, що такий проєкт є недоторканим порученням, яке має бути в цілости приняте без ніяких змін. Під впливом аргументів представників Українського Клюбу рада змінила те становище і на внесок тогож Клюбу ухвалила одноголосно, що на будуче буде побирати від будови одно- і двокімнатних домів, будованих для замешкання їх власниками, оплати на 50 проц. нижчі, як поручав згаданий проєкт.

Дня 18. м. м. відбулося в Липівці, в якім українське населення творить тільки одну третину, посвячення нової церкви, поставленої завдяки ініціятиві і трудові своєчасного адміністратора парохії о. Шумського, як також м. ін. завдяки фінансовій допомові тутешнього „Народнього Дому“. В посвяченні взяло участь численне духовенство, представники дрогобицького громадянства та кількатисячна громада народу. Замітна річ, що в часі будови церкви на українських господарів Липівця посипалось було чимало адміністраційних громадських кар. — Знову-ж дня 4. грудня віддано до вжитку дрогобицьких вірних відновлену василіянську церкву св. Петра і Павла при вул. Стрийській, яка досі була закрита. У звязку з цим замітити треба, що польське духовенство й польські орґанізації розвинули в цьому році живу акцію за будовою костелів. Отже побудовано в цім році нові костели в Гаях Нижних, Летні і в Дрогобичі на Війтівській Горі, поруч якого поставили свій монастир польські черці.

НОВИНКИ

— **Робітня футер Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54 46. 539 78-?

— **Магазин постелі Р. Джада**, Львів, Хорущини 3, поручає: ковдри, матрації по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матераци по 7 зол. 639 7—100

— **Найкраще випраний ковнірець** тільки в українській пральні „Брін“, вул. Бляхарська 21. 18-20 33—?

— **Зїзд Отців-Провідників Марійських орґанізацій** відбудеться у Львові в днях 26. і 27. грудня ц. р. В програму зїзду входить цикль рефератів з методики праці в Марійських орґанізаціях. Кошти дводенного удержання з приміщенням 5 зол. Зголошення слати найдальше до 24. грудня на адресу: Марійське Товариство Молоді, Львів, вул. Сикстуська 39а. 677

— **Лещетарі — увага!** Вибираючися на прогульки, не забувайте взяти зі собою смачну й поживну биту птицю з птахомясарні Маслосоюзу. Набувати — Косцюшка 1 а, або замовляти тел. 39-66, чи устно в будьякій крамниці М. С. Достава додому без окремої доплати. 683

— **З Українського Лікарського Товариства.** У суботу, дня 15. ц. м. в год. 19. відбудеться у домівці Т-ва при вул. Підвалля ч. 7/I. відчит д-ра Л. Максимовича: Новітні методи підбирання окулярів. 688

— **На карнавал учу модерних танків** по приватних домах. Зголошення з поданням адреси слати до адм. „Діла“ під „Скоре навчання“.

— **Чергова імпреза Української Захоронки.** В неділю, 16. ц. м. в салі театру Ріжнородностей (вул. Рутовського 22) відбудеться чергова інтересна імпреза, яку уладжують Українська Захоронка і жіноча промислова кооператива „Труд“. В програму входить в першу чергу показ модерних жіночих одягів, виконаних в робітні „Труд“, а також мистецькі виступи пань Лени Голіцинської, Іванни Лозинської-Гинилевич та учениць п. Суховерської. Покази мод. улаштовані торік „Трудом“ спільно з „Союзом Українок“, опісля з „Українською Захоронкою“, стягнули велику скількість публики, спеціяльно з кругів нашого жіноцтва. Цьогорічна імпреза має тимбільше виглядів на повний успіх, що свою участь прирекли відомі артистичні сили і що відбудеться в гарній, великій салі, а управителька робітні „Труд“, п. Олесницька, подбала про гарні модні зразки жіночих одягів. Дохід призначений на ялинку для дітей і харчівні, зорґанізованої Укр. Захоронкою при вул. Городецький ч. 95, де під цю пору харчується 160 найбідніших шкільних дітей.

— **Посвячення і відкриття Українського Народнього Музею „Гуцульщина“** ім. о. Йосафата Кобринського в Коломиї відбудеться 31. грудня ц. р. Відкриття Музею зачнеться Службою Божою в парохіяльній церкві в год. 9. і закінчиться спільним обідом. Участь у відкритті зголошувати на адресу: Музей „Гуцульщина“ в Коломиї, Народній Дім, Косцюшка 25.

— **Посвячення нового костела** відбулося 9 ц. м. в Одаях коло Марковець, пов. Станиславів. Посвячення довершив еп. Базяк зі Львова, який передтим вступив теж до місцевої церкви, де виголосив коротку проповідь.

— **Телефон у Львові подорожіє?** Як відомо у Львові мають автоматизувати телефони. З Варшави приходять вістки, що телефонічна оплата у Львові подорожіє.

— **Магараджа на ловах у митрополичих добрах.** На лови в митр. добрах у Скільщині прийшли зголошення із закордону, м. і. з Єгипту, Бельгії, Німеччини, Австрії, ЧСР. В Ґорґанах був на ловах магараджа Оф Коч, гр. Павло Пальфі з Мадярщини, проф. Гасс з Відня, гр. Вурмбрандт із Югославії, кн. Шенбурґ з Чехословаччини і барон Андрій Іке.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тагненні Держ. Клясової Льотерії впали виграні на такі числа: 10.000 зол. на ч. 161256. 5.000 зол. на ч. 8778, 66774, 81490, 169379. 2.000 зол. на ч. 88353, 95426. 1.000 зол. на ч. 42419, 75438, 107535. 500 зол. на ч. 25167, 26203, 51112, 58735, 76124, 87124, 104816, 105469, 136615, 176098. 400 зол. на ч. 3972, 22586, 29369, 50376, 68195, 77320, 78824 86867, 88135, 92257, 96956, 110871, 137390, 143809

169620, 175792, 176856, 179632. 300 зол. на ч. 7582, 30962, 32351, 33741, 34770, 36555, 51136, 57598, 62457, 63159, 63610, 79992, 82033, 89292, 91007, 92729, 93163, 94378, 99378, 127153, 127530, 136615, 159674, 166919, 168978, 170304, 176933.

— **Пересторога.** По селах Жовківщини ходить якийсь осібняк, що легітимується паперами Бронїслава Коцуя за Львова, пл. Ґолуховського ч. 9. і забирає з церков відпадки свічок до перетоплення. Забирає, але не приносить готового світла. Цікаво, що при пл. Ґолуховського у Львові нема ч. 9, бо тамошня хата розібрана. Треба перестерігти оо. парохів перед таким комерсантом. Він високий, бльондин, віку коло 40 літ. Був у Глинську, Жовкві, Крехові і інших місцевостях Жовківщини; також у Городецькім.

— **Стежні листи.** Недавно в Станиславові арештували студента медицини в Ґрацу Ореста Макогона, під закидом, що він кинув на забаві поліцаєві гальбою в голову. Тепер слідчий судля розписав стежні листи за товаришем Макогона студентом медицини Богданом Чайковським.

— **Язва вовків у східніх Карпатах** приймає щораз більші розміри. До відома ширшого загалу дістаються тільки поодинокі випадки, подані пресою, поправдіж вовки у східніх Карпатах стали загальними шкідниками, що днями й ночами нищать гуцулам масово худобу. В кожному гірському селі пропало протягом осені кільканадесять а то й кількасот овець, телят, лошаків і т. п. На полонинах гуцули держали окремі озброєні варти, що відганяли вовків від худоби. Бували випадки, що пастух відбирав нападену вівцю, а вовк вижирав її бік. На Попаді люди валили голодного вовка буками, а він все ще не хотів тікати. На Мотузі в Карпатах господареві Гавучакові вовки пожерли 30 овець. В останніх часах вони заходять в долішні партії гір і на Підкарпаття. В околиці Микуличина пожерли цього року поверх 500 овець, багато телят, ялівника і лошаків. В Брустурах шість вовків у білий день пожерло ялівку. Під Рокетою біля Білих Ослав недалеко Делятина вовки пожерли 7 овець, а 11 штук покалічили на смерть. В околицях Космача і Жабя волочиться стара кулява вовчиця з пятьма вовками, які в останньому році пожерли 300 овець. На основі даних, зібраних тільки доривочно у східних Карпатах, список цьогорічних страт перевищає вже 1500 овець, 50 штук рогатої худоби, 30 лошат і кільканацять коней. На деяких полонинах вовки знищили всі лошаки. Коли рахувати тільки поверховно, втрати гуцулів доходять до кільканацяти тисяч зол., а до весни вони певно подвояться. Крайня пора, щоби справою занялися компетентні чинники й зорганізували масову боротьбу з вовчою язвою. Вимагають цього не тільки інтереси бідного гірського населення, але й туристики та зимового спорту.

— **Італія стягає із заграниці своїх поляглих вояків.** Зі всіх сторін Румунії стягають тепер до Букарешту тлінні останки італійських вояків, що полягли в часі світової війни. В лютім 1935 р. відійде звідси транспорт, обчислений на 2000 домовин, до Італії.

— **44 роки почта глядала за адресатом.** Бельгійська почта в Шарльруа доручила недавно одній торговельній фірмі картку, яку вона вислала одному свому клієнтові 24. вересня 1890 р. Картка вернулась до фірми з допискою „виїхав не залишивши адреси". Була спрямована до місцевости Суасон, що находиться в Бельгії. Отже почта шукала за адресатом 44 роки. Тимчасом картка перемандрувала довкола світа. Зі Суасону переслали її найперше до Нюйорку, бо туди виїхав адресат. Та заки вона туди дійшла, адресат находився вже в Мексику. Тимчасом почта пильно вишукувала його адреси, бажаючи конче картку доручити. Дальші печатки, які на ній находяться, вказують, що з Америки вислано її до Японії. Тут мусіла спочивати довгі літа, бо дальша почтова печатка має дату аж з 1908 р. Можливе, що протягом того часу почта перешукувала місця замешкання адресата. Дальша печатка походить з Конго, який картка перейшла кілька разів здовш і поперек. Тимчасом торговельна фірма зі Шарльруа глядала також за своїм клієнтом і показалося, що почта остаточно викрила того адресата. Одначе картка спізнилася, бо прийшла два роки після його смерти. Це й було причиною, що почта звернула її нарешті назад надавцеві з допискою „виїхав не залишивши адреси". А що надавець і адресат уже не живуть, то картку доручено спадкоємцям надавця.

— **Ріжні вістки.** У Стамбулі маніфестувало турецьке жіноцтво вдячне для Мустафи-Кемаля за те, що він признав йому нові політичні права. — Еспанський уряд повідомив, що тепер у справі бунту проти уряду сидить у барсельонській вязниці 1200 осіб, на кораблі „Уругвай" 545 і в інших ріжних вязницях приблизно 2000. — У Лісені померла 92-літня жінка Оле, що записала 5 міл. фр. на шпиталь св. Евгенія для боротьби з сухотами. — Відомий автомобіліст Карачіоля побив дотеперішній рекорд швидкости у перегонах, встановлений американцем Гарцом з 234,846 км. на годину на 311.96 км.; т. зв. абсолютний рекорд англійця Кемпбела (414 км.) досі непобитий. — У Берліні покінчив самогубством письменник Віллі Штайнберг, автор відомих опереток. — За рік зросло у Франції на 117.347 безробітних; хоча від 16. листопада до 1. грудня до Франції приїхало 36 чужинних робітників, а виїхало з неї 1109 безробіття таки зросло. — У Франції пічне виходити новий монархістичний журнал „Королівський Курієр" за редакцією князя Гіза; на одній сторінці будуть новини з життя королівського двора" кандидатів до франц. престолу. — Злучені Держави навістили морози. В Шикаґо температура виносить 24 ст. Ц. Пять людей замерзло. — Три великі трансатлянтійські кораблі „Межестик", „Вашингтон" і „Париж" повідомили Нюйрк, що на Океані хуртовина. Кораблеві „Асворт" грозить небезпека.

— **Трагічний лет над океаном.** З Нюйорку повідомляють, що американські кораблі й гідроплями перестали глядати за відомим летуном Ульмом, який вилетів з двома товаришами крізь Тихий Океан до Австралії і зропав без сліду. Глядали за ним цілий тиждень без успіху. Море було цілий час сильно розбурхане, так що гидроплян, який наслідком дефекту мотору мусів спуститися біля Гавайських островів, не міг довго вдержатися на поверхні води.

— **Гагія Софія музеєм.** Турецький уряд зачинив 8. ц. м. славнозвісну мошею Гагія Софія в Царгороді, переміняючи її в музей старинностей. За кілька тижнів новий музей буде отворений для публики.

— **Жахлива пожежа готелю.** В Лянсінгу в північно-американському стейті Мічіґен згорів великий люксусовий готель, причому згинуло кільканадесять осіб. Вогонь повстав з невідомої причини в год. 5 досвіта, коли всі ще спали. У готелі находилося коло 200 гостей, між ними багато членів стейтового сойму, що приїхали на сесію. Вогонь поширився незвичайно швидко, так що за 15 мінут згорів цілий галь, за дальших десять мінут горів уже цілий дах. Число жертв годі устійнити, бо всі готелеві книги згоріли. Гості вискакували з вікон і вбивалися. Деякі падали в ріку, що пливе попід готель і потопилися. Коло 30 осіб, що попеклися лекше, відставлено до шпиталю.

— **Жебрачка лишила маєток.** У Брукліні померла 79-літня жебрачка Люіза Герле. В її мешканні знайшли маєтку грішми і цінними паперами на 525 тисяч долярів. Гроші були вложені на 79 щадничих книжочках у банках.

— **Пра-пра-правнучка.** В Індіянола, в ст. Міссісіпі, прийшла на світ дівчинка Керрі Елізабет Біянка, якої мама має 19 літ, бабуня 40, прабабка 59, пра-прабабка 74, пра-пра-прабабка 99 літ. Всі вони живуть і здорові та мешкають в сусідстві в Індіянолі.

— **Розчарована американка.** Між дарунками, які дістала з нагоди весілля нова англійська княжна Марина прийшов теж лист багатої американки Корріґан, жінки славного промисловця. Вона повідомляла, що післала до одної славної фірми мод у Парижі чек з тим, що княжна „може замовити собі два футра по вподобі". Американка була здивована, коли дістала відповідь з відмовою. Вона не знала, що членам англ. королівської рідні не вільно приймати ніяких дарунків від нікого, крім свояків. Далі вона сподівалася, що за такий жест — її запросять на весілля.

З листів до Редакції.

У СПРАВІ ЗБІРНИКА НА ПОШАНУ О. ЛОТОЦЬКОГО.

ВПов. Пане Редакторе,

З огляду на категорично висловлене проф. О. Лотоцьким бажання, щоб припинити збірку коштів на видання збірника, який проєктувалося видати на його пошану з приводу його ювилею, цим ласкаво дозвольте оголосити у Вашому виданні, що збірка грошей на загальну ціль припиняється і комітет, створений для тої цілі під моїм головуванням, ліквідується.

З правдивою пошаною

В. Біднов.

... грудня 1934.

ВІДПОВІДЬ НА ДЕЯКІ „РЕВЕЛЯЦІЇ" П. КОРОСТОВЦЯ.

Високоповажаний Пане Редакторе,

У відповідь на статтю п. Коростовця в „Хліборобськім Шляху" вислав я спростування, якого „Хліборобський Шлях" не опублікував. Тому прошу Вас дуже в інтересах загального громадського добра, оголосити на сторінках Вашого цінного денника повний текст цього спростування:

Льондон, 30. листопада 1934. р.

До Вп. П. Редактора „Хліборобського Шляху", Львів, вул. св. Тереси 2. ц., II. пов.

Високоповажаний Пане Редакторе,

У ч. 43. „Хліборобського Шляху" з дня 18. п. м. була поміщена стаття п. Володимира Коростовця під заголовком „Англія й українська проблема". Тому, що стаття подає твердження, які не годяться з правдою, прохаю помістити слідуюче спростування:

1) Неправдою є, немов би то керманичем Українського Бюра в Льондоні був „англієць, полковник Л. Естриндж Мальоне" — натомісць правдою є, що він ним ніколи не був, ані не є.

2) Неправдою є будьто би політикою Українського Бюра в Льондоні було „відвертати увагу англійців від страхіть на Радянській Україні, концентруючи їх зацікавлення на утисках українців у Польщі". — Натомісць правдою є, що Українське Бюро в Льондоні все і на кожному місці у всіх своїх виданнях в першу чергу звертало увагу англійського загалу на жахливі відносини на Совітській Україні.

3) Неправдою є, будьто би Українське Бюро в Льондоні „орґанізувало" протести „проти порушень Польщею статуту" і т. д. „які були підписані членами Незалежної Робітничої Партії, яка в осені минулого року постановила приєднатися до Третього Інтернаціоналу". — Натомісць правдою є, що таких протестів Бюро ніколи не орґанізувало.

4) Неправдиві є твердження в справі лекції „одного канадійського українця... в Королівському Інституті для закордонних справ" (у Льондоні). Сподіюся, що на закиди відповість сам лектор, п. адв. П. Лазарович з Едмонтону.

5) Неправдою є, будьто би Українське Бюро „у тих-же англійських консервативних колах, де український національний Гетьманський Рух придбав вже вагу, поширювалися агентами цього бюра чутки, немов би вони, тоб-то „Українське Бюро" працює в тісному контакті з Гетьманом!" — Натомісць правдою є що з причини ріжних компромітуючих українську справу акцій гетьманського представника в Льондоні, Українське Бюро в Льондоні було примушене видати до англійських кол осібну заяву (вислану дня 18. грудня 1933 року), що не має нічого спільного з тою акцією.

6) Неправдою є, будьто би у своїх бюлетинах „обмежувалося в більшості тільки до даних з радянської часописної самокритики". — Натомісць правдою є, що у своїх „Звідомленнях для преси" (вийшло дотепер 85 чисел) Українське Бюро в Льондоні ані одного разу не подавало „даних з радянської часописної самокритики", в інших своїх виданнях (як „Огляд преси") Бюро подавало теж і переклади з совітської преси, (але не в „більшості", тільки в подавляючій „меншості"), бо часом і попри строгу совітську цензуру приходять вістки, що вказують на жахливе положення Сов. України.

7) Неправдою є, будьто би Українське Бюро „спліталось" з „єдинонеділимцями". Натомісць правдою є, що Українське Бюро ніколи не „сплїталося" з ніякими „єдинонеділимцями"; ані управитель Бюра ані ніхто з урядовців ніколи не стрічали п. Бакайлова, князя Непського, Білібіна і т. п., яких п. Коростовець наводить, не говорили з ними ані не відбували жадних конференцій, ані не знають як вони виглядають.

8) Про „Єдиний Фронт" почуло Бюро перший раз від п. Коростовця. Ані управитель Бюра ані ніхто з урядовців не мали і не мають жадного контакту чи то з білими чи червоними москалями. Твердження п. Коростовця є злобною видумкою і розминається з правдою.

Остаю з пошаною,

Д-р В. Ю. Кисілевський,
управитель Українського Бюра в Льондоні.

УКРАЇНСЬКА МОЛОДЕ! ДОПИЛЬНУЙ ЗБІРКУ „ДАРУ ПРОСВІТІ"!

З кіна.

КІНО „МАРУСЕНЬКА“: „ТІНІ БРОДВЕЮ“. Ревія „ІСТОРІЯ СМИХУ“.

Одна з тих фільм, які нагадують нам багато інших і які важко відріжнити одну від одної. Молода дівчина хоче зробити карієру на славному нюйорському Бродвею — очевидячки на сцені. Краса і добра воля це мало. Складається так, що робить вона знайомість з одним ґанґстером. І тут — о, диво! — ґанґстер закохується в ній не тільки щиро, але і чесно. Та і це тут неважне. Важне те, що дівчина, щоб зробити карієру, мусить багато разів виступати на сцені і режисер має при тій нагоді показати всякі свої балети. Деякі з тих балетів зовсім удатні і приємні для ока. Постійних кіноаматорів фільма не захопить.

На сцені ревія, що зладжена під знаком пародій. Найкращою точкою був живий фокстрот, у виконанні танкової пари Барґельська—Морав. Добра була Руновецька і пародія провінційного кабарету. (ет).

Листування Редакції.

О. Лущин, Кенігсберг. Можете прислати якийсь фейлетон, зарахуємо на передплату.

Дивогляди.

МУЗЕЙ ПРИМАР

У Філядельфії заснували тепер новий музей проти пересудів. Є така ліґа, що бореться з пересудами і хоче людей відзвичаїти від деяких страховищ. Є в тому музеї фотографії „духів“ себто насправді всяких мряк, дерев та інших предметів, що лякають людей з хорою уявою. Окрема саля поборює пересуди щодо лиховісних чисел як напр. 7 або 13, інша способи, якими злочинці використовують людську забобонність.

ДІМ ІЗ КОРОБОК ВІД СІРНИКІВ.

Біля Льондону вибудував собі один безробітний власний дім назбиравши коробки із сірників на вулицях міста і в добрих людей. Збирав коробки довго, а будував із них дім два роки. Тепер цей дім став атракцією для льондонців. Що неділі люди їдуть оглядати його. Власник дому назначив скромний вступ і показує гостям свою домівку зсередини. Заробив уже так багато, що рішив за ці гроші побудувати собі новий дім.

ГРУДЕНЬ — МІСЯЦЬ „ПРОСВІТИ“ — МІСЯЦЬ „ДАРУ ПРОСВІТІ“.

СПОРТ.

З ЧЕХОСЛОВАЦЬКОЇ ЛІҐИ.

В мин. неділю закінчилася осіння рунда чсл. мистецтв копаного мяча. Висліди такі: Спарта — Тепліцер Ф. К. 2 : 0, Жіденіце — Колін 1 : 0, Кладно — Пільзен 2 : 0, Чехіє Карлін — Богеміенс 4 : 0. В табелі веде Спарта (17 п); на другому місці є Славія (16), на третьому Жіденіце (15), на четвертому Вікторія Пільзен (13). Дальші місця заняли: Кладно (11), Д. Ф. Ц. (10), Простейов (10), Тепліцер (10), Чехіє Карлін (8), Богеміенс (7) Колін (2). Табеля може бути ще в дечому змінена, бо до розіграння залишилися ще змагання Славія — Кладно і Колін — Кладно.

КОПАНИЙ МЯЧ У СССР.

Сезон копаного мяча в СССР скінчився. Як виходить з большевицької преси, в цьому році брало участь у змаганнях понад 50.000 активних копунів. У порівнанні з державами середущої і західної Европи це число дуже дрібне.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Василь Софронів: ЛИПНЕВА ОТРУТА та інші оповідання. Львів. 1934. Накладом Видавничої Спілки „Діло“. Стор. 128, форм. 8°. Мистецька окладинка писти С. Гординського.

Андрій Жук: КРЕДИТОВА КООПЕРАЦІЯ Й ОРҐАНІЗАЦІЯ ОЩАДНОСТЕЙ. Львів, 1934. Накладом В-ва „Ощадність“. Стор. 64, форм 16°.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Кооператива „Український Театр“. Український Нар. Театр ім. Тобілевича Чортків:

13. XII. „Товаріщ“.
14. XII. „Княжна чардаша“.
15. XII. „Спадкоємець“.
16. XII. „Залізна Острога“.

З Чорткова іде театр до Бучача.

Український Театр „Заграва“: під артист. проводом В. Блаванського. **Судова Вишня:**

13. XII. „Тарас Бульба“.
14. XII. „Святе подуня“.

З Судової Вишні театр іде до Городка.

Великий Міський Театр.

Четвер, 13. XII. год. 7·30 веч. „Роскішна дівчина“ Абон. 9.

Пятниця, 14. XII. год. 7·30 веч. „Роскішна дівчина“.

Театр Ріжнородностей.

Четвер, 13. XII. „Музичні іграшки“ Абон. 11

Пятниця, 14. XII. Нечинний з причини ґенеральної проби „Блудний боксер“.

Кіна.

АПОЛЬО: „Каріока“ (Дольорес дель Ріо).

АТЛЯНТИК: „Маскарада“.

ВАНДА: „Сестра Анжеліка“, „Ліцитація кохання“.

ҐРАЖИНА: „Королева Богеми“, „Біла лелія“.

КАСІНО: „Створена до цілування“ (Жан Гарльов).

КОЛІСЕЙ: „Все це жарт“, ревія: „Фронтом до Сонячної вулиці“.

КОПЕРНИК: „Весняна парада“ (Франціска Ґаль).

МАРУСЕНЬКА: „Тіні Бродвею“, ревія „Історія сміху“.

МІРАЖ: „Прокуратор Алісія Гори“, „Ночі над Босфором“.

МУЗА: „Пімста пана Ікс“.

ПАЛЯС: „Революція сміху“ в гол. ролі Шерлі Темпл).

ПАН: „Збещещена“, „1002 ніч“ із Мозжухіном.

ПАСАЖ: „Пімста д-ра Фуманчу“ та ревія.

РАЙ: „Життя Генриха VIII“.

СВІТ: „Пісня пісень“, „Година з тобою“.

СОНЦЕ: „Син джунґлів“.

СТИЛЕВЕ: „Піднебесні птахи“; ревія „Що у снігу пищить“.

УТІХА: „Пригода опівночі“ та ревія.

ХИМЕРА: „Тигр убивник“.

Закордонне радіо.

Четвер, 13. грудня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 13·10 Концерт, 17·15 Спів (Стронська, сопр.) 19·55 Оп. музика, **Брно** (325,4) 16·45 Байки, 16·55 Муз. авдиція для дітей, 20·30 Хор, Кошиці (259,1) 17·20 Циг. музика, 18·00 Для Закарпаття, **Прага** (470,2) 10·15 Сальон. музика, 15·55 Військ. орх., **Париж** (1648) 18·00 „Скупар“ ком. Моліера, 21·45 Евр. концерт, **Данціґ** (230,2) 11·30 Концерт, **Атльона** (531) 20·00, 21·20, 22·15, 22·45 Спів, музика, **Берлін** (356,7) 17·35 Комп. концерт Ганса Шемін-Петі, **Франкфурт** (251) 21·30 Скрипка (Ем. Телеманн), **Кенігсвустергавзен** (1571) 20·00 Спів (Розалінда Шірах), **Кельн** (455,9) 16·00 Концерт, 17·50 Кам. музика, 20·15 Гайднові твори (муз. спів), 20·45 „Музика й кохання“ оп. Мілера, 23·00 Брамсові твори, **Ляйпціґ** (382,2) 15·10 Фортепян, 19·30 Симф. концерт, **Мінхен** (405,4) 17·50 Реґерові пісні, 19·35 „Веселі кумоньки з Віндсору“ ком. оп. Ніколяя, **Штутгарт** (522,6) 17·30 Пісні, 22·30 Фортепян, **Будапешт** (550,5) 12·05, 22·50 Циг. муз., 17·30 Арфа, **Міляно** (368,6) 11·30, 13·05, 17·10 19·00 Музика, 20·45 Вечір опер, **Рим** (420,8) 17·00 Вок.-інстр. концерт, 20·45 Симф. концерт.

Пятниця, 14. грудня 1934.

Відень (506,8) 15·40, 17·15 Для дітей, 17·40 Фортепян, 19·15 Колядки 21·55 Спів, **Братислава** (298,8) 15·45 Концерт (муз., спів), 19·10 Спів, **Прага** (470,2) 1·35 Сал. музика, 17·00 Квартет, **Вежа Айфля** (1389) 20·30 Солісти, **Данціґ** (230,2) 16·00 Концерт, **Білгород** (438,3) 16·30 Пісоньки, **Любляна** (569,3) 21·00 Вок. концерт, **Берлін** (356,7) 18·30 Бургсталерові пісні, 19·00 Пісні й музика з часів рококо. **Гамбург** (331,9) 20·15 „Дас Лід фон дер Ґльоке“ муз. авд. Шілера, муз. Дізлера, **Гайльсберг** (291) 19·10 Моцартові твори, **Кельн** (455,9) 17·45 Солісти, **Будапешт** (550,5) 12·05 Концерт на екзот. інструментах, 18·35 Спів, 20·10 Сим. концерт, 23·00 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 17·10 Вок. концерт, 21·00 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 13·30 Легка музика, 20·45 „Кн. цирківка“ оп. Кальмана.

Львівське радіо.

Четвер, 13. грудня 1934.

6·45 Ран. авд., 7·50, 22·30 Рекл. концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорол. вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 Лісом і водою (гутірка про Полісся з музикою та пісоньками), 12·30, 13·10 Концерт (музика, спів), 13·00 Полудн. денник, 13·05 З ринку праці, 13·10 Експорт, 15·45 Год. легкої музики, пісоньки, 16·45 Лекція фр. мови, 17·00 Театр Уяви: „Трагедія Сократа“, ч. I. Платона „Евтифрон“, 17·50 Листи та програми, 18·00 Сільва рерум, 18·05 Самі нестерпні річи, 18·15 Фортепян, 18·35 Що читати, 19·00 Концерт мандолиністів, 19·20 Актуальна гутірка, 19·30 Спів у супр. форт., 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Легка муз., пісоньки, форт., 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Концерт симф. орх., 21·30 Трансм. Европ. концерту з Парижа (муз., сп.), 22·45 „Екс Польонія люкс“ (Що польська думка дала для світу), відч. в анґл. мові, 23·05 Танк. музика.

Пятниця, 14. грудня 1934.

6·45 Ранішня авд., 7·50, 22·40 Реклям. концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеор. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10, 13·05 Концерт, 12·45 Щоденна косметика, 13·00 Полудн. денник, 13·05 Експорт, 15·35, Біржа, 15·45 Образці з природи (камер. орхестра), 16·45 Авд. для хорих, концерт, 17·15 Концерт солістів (фортепян, спів: Ром. Габршевський, баритон), 17·50 Огляд періодиків, 18·00 Календар, 18·10 Сільва рерум, театр. реперт., 18·15 Сал. муз. з гр. пл., 18·45 Автом по Персії, 19·00 Спів у супр. фортепяну, 19·20 Актуальний фейл., 19·30 Джез. муз. з гр. пл., 19·50, 19·56 Спорт. вістки 20·00 Сільва рерум, 20·05 Муз. гутірка, 20·15 Симф. концерт; у перерві: Веч. денник, Як працюємо, 22·30 Рецитації поезій, 23·05 Танк. музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·28·50 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·24, Париж 34·93, Берлін 212·65, Цюріх 171·53, Голяндія 358·25, Прага 22·12, Італія 45·21, Нюйорк кабель 5·29 7/8, Нюйорк чеки без трансакцій.

Золото: Доляри 8·91—8·93, Франки фр. 34·20—34·60 Дукати 81·50—82·00, Корони 35·80—36·30, Рублі 45·50—46·30.

Срібло: Корони 0·30, рублі 1·20, фльорени 0·70.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	від — до	від — до
Пшениця одноц.	17·00—17·25	18·50—18·75
Пшениця збірна	16·00—17·25	17·50—17·75
Жито одноцілe	13·00—13·25	14·75—15·00
Жито збірне	12·50—12·75	14·25—14·50

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 12. грудня ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 кг. масла десерового	2·65 зол.
1 л. молока	0·18 „
1 л. сметани	0·70 „
1 к. яєць	4·15—4·20 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 26 сот.

Тенденція на масло вичікуюча, на молоко сильна, на сметану і яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що в грудні ц. р. платить до відкликання своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курочки молоді	1. кл.	за 1 кг.	0·93 зол.
Когутики мол.	1. „	„	0·85 „
Качки	1. „	„	0·85 „
Пантарки	1. „	„	1·— „

Індиків і гусей не приймає. Також не приймає курей, качок і пантарок II. кл.

ОПОВІСТКИ.

Ширші сходини філії Союзу Українок відбудуться дня 15. ц. м. (субота) в год. 6-тій вечір в домівці філії при вул. Сикстуській 44. В програмі сходин реферат п. п осолки Мілени Рудницької.

Замісць квітів на свіжу могилу нашого члена бл. п. О. Паньківської складаємо 20·— зол. на Вакаційні Оселі, а 10·— зол. від п. Скоплякової на бідну дітвору дівочої школи ім. Шевченка. Львів, дня 12. XII. 1934. **Старшина Кружка ім. Ганни Барвінок.** 685

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

НАЙКРАЩА, найдешевша декорація кімнат, СІТКИ, індантрен, всі кольори, ФРАЙЛІХ, Сикстуська 21. 53/84

ВІДОМА УКРАЇНСЬКА БРОНЗІВНИЧА РОБІТНЯ Фединського Степана у Львові, Ринок ч. 9. виконує всяку церковну посудину з бронзу і срібла та відновляє чаші і т. п. по найнижчих цінах. 94 20—?

ГАРБАР з високою освітою, практикою і деяким капіталом шукає спільників до пущення в рух механічної хромової гарбарні. Потрібний грошевий вклад а по змозі і торговельна співпраця. — Зголошення слати до Комітету Розбудови Українського Промислу при Укр. Техн. Тов. Львів, Костюшка 3. 674 2—4

ДЛЯ ДІТЕЙ практичні дешеві дарунки поручає ДЗІДЗІ, Сикстуська 21. 55/84 4-6

ІСПИТОВАНИЙ дяк, добрий диригент і організатор, баритон, жонатий, виділений з державної посади, шукає заняття. Зголошення слати: Іван Мриглод у Розвадові н/Дн. поч. Миколаїв н/Дн. 2—3

СОНЯШНИЙ покій, кухня перший поверх, електрика, вода. Богданівка, Орля 11. 682 2—5

ГОДИННИКИ направляє прецезійно й дешево **Домбровський і Розважевський.** Львів, Академічна 2. (З провінції просимо поштою). 36/82

НАЙКРАЩИМИ СВЯТОЧНИМИ ДАРУНКАМИ є вироби єдиної мистецько-керамічної робітні „ОКО“. Львів, Потоцького 38 а. Тел. 5-60, 51-40. 684 1—2

„ЦІЯНА“ косметичний кабінет Тетяни Гриняк-Богачевської, Пекарська 6. 1—5

ПОВАЖНЕ асекураційне товариство шукає агентів для елементарних і випадкових обезпечень. Добрі заробітки. Зголошення до Адмін. під „Обезпечення“.

ОГОЛОШЕННЯ.

ПЯНІНА першорядні по знижених цінах на догідних умовинах. Купно продажа. Зам на ужианих інструментів

Новацкий, Пілсудського 17.

689 1—55

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . зол. 0.35
„ одношпальтовий в тексті і новинках „ 0·60
„ на першій сторінці . „ 0·80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . . „ 0·10
шукаючі праці . . . . „ 0·07
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480·—
„ „ 1/2 . . . . „ 250·—
„ „ 1/4 . . . . „ 130·—
„ „ 1/8 . . . . „ 70·—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів. Ринок 10.